

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Püügivahendi parendamise toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 5 lõike 1 ja § 19 lõike 1 alusel.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi kalamajandusosakonna kalanduse arengu büroo nõunik Liis Reinma (tel 625 6239). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Gregori Palm (tel 625 6206). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523).

Määruses sätestatakse „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) esimese prioriteedi alla kuuluvate meetmete „Kalapüügi poolt merekeskkonnale avaldatava mõju piiramine ning kalapüügi kohandamine vastavalt liikide kaitsele“ ning „Kalapüük sisevetel ja sisevete loomastik ja taimestik“ toetuse andmise tingimused ja kasutamise kord. Komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1242/2014, milles sätestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 508/2014 (Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta) eeskirjad tegevuste kohta esitatavate kumulatiivsete andmete jaoks (ELT L 334, 21.11.2014, lk 11–38), alusel on meede koodiga nr 1.15.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse määruse reguleerimisala. Määrus kehtestatakse *KTKS*-i § 5 lõike 1 ja § 19 lõike 1 alusel. Toetuse andmise eesmärk on soovimatu kaaspüügi vähendamine, keskkonnasäästliku kalapüügi ja mere ning siseveekogude bioloogiliste elusressursside säästva kasutuse edendamine.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetatavad tegevused ja toetuse vorm. Toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–66), artikli 38 lõike 1 punktide a-d ning artikli 44 lõike 1 punkti c alusel järgmiste tegevuste elluviimise eest:

1) Peipsi ja Pihkva järvel ning Lämmijärvel sellise ankurdatud mõrra kasutuselevõtmine, mille juht- ja kariaia silmasuurus on vähemalt 86 mm ning kere, kaasa arvatud kalakoti silmasuurus, vähemalt 76 mm ning millel on kalakoti sulguri poolt vähemalt esimene mõrravits raam, mis võimaldab püügivahendi nõudmisel kinnitada mõrd laeva parda külge. Toetatavad mõrrad peavad olema ankrutega põhja kinnitatavad, kuna nn lattmõrdu on raske kevadise kuderände ajaks püügil täielikult eemaldada. Püügivahendi silmasuuruse määramisel peavad kõik püügivahendi osad olema selektiivsed ning arvestada tuleb, et selekteerivate mõrralinade silmasammu ja silmasuuruse võrdluses tuleb kasutada juht- ja kariaia ehituses lina, mille silmasuurus on 86 millimeetrit (silmasamm 45 mm). Samas mõrrakere parema toimimise ja ka selektiivsuse huvides, kaasa arvatud päraotis, on lubatud kasutada mõrralina mitte väiksema silmasuurusega kui 74 mm. Selline mõrd selekteerib välja nii ahvena kui rääbise ja ka koha noorjargud ei jää nakkesse.

Väiksema silmaga kalakott on vajalik selleks, et mõrra nõudmisel ei läheks kala "torkesse", s.t. ei hakkaks läbi silma pugema. Lisaks nimetatud silmasuurusele peavad toetatavad mõrrad

olema raammõrrad, mis võimaldavad kala nõudmist niimoodi, et mõrda ei tühjendata korraka paadi põhja (sel juhul on alamõõduline kala kaua paadis kuival), vaid kinnitatakse aluse parda külge ja kala võetakse välja kahvaga jaokaupa. Nii saab alamõõdulise kala tagasi lasta kiiresti ja kala jaoks palju väiksema stressiga. Kasutatavad silmasuurused välistavad rääbise- ja ahvenapüügi keelatud ajal ning vähendavad oluliselt alamõõduliste kohade hulka saagis. Kasutatavad silmasuurused vastavad järgmistele kaubandusvõrgus müüdavatele mõrralinadele: 86 mm mõrralinale silmasuurusega sõlmest sõlmeni 45 mm ja 76 mm mõrralinale silmasuurusega sõlmest sõlmeni 40 mm. Soovitav mõrdade nõudmisviis annab kaladele paremad ellujäämisvõimalused nende vette tagasilaskmisel ja ankrute abil paigaldamine võimaldab mõrdasid vajadusel seaduses ettenähtud aja jooksul püügilt eemaldada. Mõrralina rakenduskoefitsendi 1/2 või enam kasutamine tagab mõrrasilma avatuse.

2) rannapüügil sellise ülisuure molekulmassiga polüetüleenkiust valmistatud kalakotiga mõrra kasutuselevõtmine, mille suu on varustatud selekteeriva paneeliga, mis aitab püügivahendit kaitsta hüljeste tekitatud kahjustuste vastu ning takistab hülge sisenemist püügivahendisse.

3) hülgepeletite kasutuselevõtmine mõrra ja kastmõrra (kalapüügieeskirja mõistes) püügil kaaspüügi vähendamiseks. Toetatav on sellise hülgepeleti kasutuselevõtmine, mille kasutamist on soovitatud TÜ Mereinstituudi projekti lõpparuandes „Hülgekahjude vähendamine püügivahendite hülgekindlamaks ehitamise ja hülgepeletite kasutusele võtmise abil“, Tartu, 2013, <http://www.pria.ee/docs/resources/7996.pdf>

Püügivahendi ehituse juures on oluline silmas pidada, et selektiivsemat võrgulina saaks rakendada selliselt, et vähemalt tasapinnaliste mõrraosade nagu juht ja kariaia ehituse juures säiliks võrgusilma kaju rombi või ruudu kujuliselt. Ehk kasutataks nn pooleldi avatud võrgusilma rakendust (rakenduskoefitsenti 1/2), kus silmalaius on võrdne silma sammuga ehk rombi lühem diagonaal on võrdne või suurem kui võrgusilma ühe külje pikkus sõlmest sõlmeni.

Toetatavate tegevuste aluseks on Tartu Ülikooli Mereinstituudi teadlaste ettepanekud, tuginedes alljärgnevale uuringutele:

- Kalapüügi ja selleks kasutatavate passiivsete püüniste selektiivsusalane uuring <http://www.kalateave.ee/et/teadus-ja-arendustegevus/uurimused/203-2015-uurimused-arhiiv/5765-kalapuugi-ja-selleks-kasutatavate-passiivsete-puuniste-selektiivsusalane-uring-tartu-ulikool-eesti-mereinstituut-2015>
- Püügivahendite parendamise võimalused kalapüügiga kaasneva negatiivse keskkonnamõju vähendamiseks <http://www.kalateave.ee/et/teadus-ja-arendustegevus/uurimused/185-2014-uurimused-arhiiv/5054-puugivahendite-parendamise-voimalused-kalapuugiga-kaasneva-negatiivse-keskkonnamoju-vahendamiseks-pollumajandusministerium-2014>
- Hülgekahjude vähendamine püügivahendite hülgekindlamaks ehitamise ja hülgepeletite kasutusele võtmise abil <http://www.pria.ee/docs/resources/7996.pdf>
- Iga-aastased Peipsi järve kalavarude uuringud.

Samaliigilise püügivahendi ja seadme kohta ei anta toetust rohkem kui üks kord programmiperioodi jooksul kalalaeva kohta ning mitte rohkematele püügivahenditele kui taotlejale taotluse esitamise aastaks määratud püügivõimalus ette näeb. Samaliigiline püügivahend – Komisjoni rakendusmääruse (EL) 404/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009 (millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks) üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 112, 30.4.2011, lk 1–153) lisa 11 püügivahendite jaotus. Sätte eesmärk on välistada toetuse andmine mitu korda programmiperioodi jooksul ühe ja sama püügivahendi asendamiseks. Järgida tuleb nõuet „ühe kalalaeva kohta“, mis teisisõnu tähendab, et kui toetust on juba ühe korra käesolevast meetmest kalalaevale taotletud, siis selle kalalaeva kohta rohkem toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 38 lõike 3 alusel käesolevast meetmest ei anta. Seda ka juhul, kui ühe kalalaeva kohta taotlevad toetust erinevad isikud.

Toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 67 lõike 1 punktis a sätestatud vormis ehk teisisõnu tagastamatu abina.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse omafinantseeringu minimaalne määr. Omafinantseeringu minimaalne määr on 20% toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest. Nõuded toetuse määrade kohta sätestab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikkel 95 ja sama määruse lisa 1. Sisevete puhul on aluseks võetud ka Euroopa Merendus- ja Kalandusdirektoraadi 26. jaanuari 2017. a kiri, mis on registreeritud Maaeluministeeriumi dokumendihaldussüsteemis (nr 6.8-16/2377-1).

Eelnõu §-dega 4 ja 5 sätestatakse toetatava tegevuse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud. Abikõlblik on püügivahendi ja seadme soetamise ehk ostmise kulu, mis on mõistlik ja majanduslikult otstarbekas ning on tehtud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikliga 65, sealhulgas ka toetuse objekti tähistamise ja Euroopa Liidu osalusele viitamise kulu. Toetuse objekti tähistamine ja Euroopa Liidu osalusele viitamine on reguleeritud maaeluministri 14. aprilli 2016. a määrusega nr 22 „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020 toetuse objekti tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord“.

Viimati nimetatud määruse § 2 lõige 2 sätestab, et toetuse saaja ei pea avalikkust teavitama, et toetatav tegevus on viidud ellu või see viiakse ellu fondi toetuse abil, kui toetatavaks tegevuseks on kalapüügivahendi soetamine. Kui tegemist on hülgepeleti soetamisega tuleb peleti määruse kohaselt tähistada.

Ühtlasi tuleb arvestada kooskõla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 muude nõuetega: kulud on Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks kõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetusesaajal ja tegevusi ei valita Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetuse saajaks juhul, kui need on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui korraldusasutusele on esitatud programmi alusel rahastamistaotlus, olenemata sellest, kas toetusesaaja on kõik asjassepuutuvad maksed ära teinud või mitte.

Tegevuse elluviimisel on mitteabikõlblikud järgmised kulud:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punktides a–c nimetatud kulud samas lõikes sätestatud tingimustel ehk teisisõnu laenuintress, hoonestamata maa ja hoonestatud maa ostusumma, mis moodustab üle 10% asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest, ja käibemaks, välja arvatud juhtudel, kui see ei ole riigi käibemaksuõiguse alusel tagasi nõutav;

2) tulumaksuseaduse § 8 tähenduses seotud isikute vahel sõlmitud tehinguga kaasnev kulu; Isikud on omavahel seotud, kui neil on ühine majanduslik huvi või kui ühel isikul on teise üle valitsev mõju. Igal juhul käsitatakse seotud isikutena järgmisi isikuid:

- 1) abikaasad, elukaaslased või otse- või külgoones sugulased;
- 2) ühte kontserni kuuluvad äriühingud äriseadustiku § 6 tähenduses;
- 3) juriidiline isik ja füüsiline isik, kellele kuulub vähemalt 10% selle juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
- 4) isikule kuulub koos teiste temaga seotud isikutega kokku üle 50% juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või õigusest juriidilise isiku kasumile;
- 5) juriidilised isikud, kelle aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest üle 50% kuulub ühele ja samale isikule või seotud isikutele;

- 6) isikud, kellele kuulub üle 25% ühe ja sama juriidilise isiku aktsia- või osakapitalist, häälte koguarvust või kasumi saamise õigusest;
 - 7) juriidilised isikud, kelle juhatuse või juhatust asendava organi kõik liikmed on ühed ja samad isikud;
 - 8) tööandja ja tema töötaja, töötaja abikaasa, elukaaslane või otsejoones sugulane;
 - 9) isik on juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige, juhtimis- või kontrollorgani liikme abikaasa või otsejoones sugulane;
- 3) kulu, mis on tehtud enne Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi PRIA) taotluse esitamise päeva;
 - 4) amortisatsioonikulu ja mitterahaline sissemakse;
 - 5) kasutatud seadme või vahendi ostmise ja kapitalirendi kulu. Kapitalirendi kulu on mitteabikõlblik nii uue kui ka kasutatud seadme soetamisel;
 - 6) sularahas tehtud kulutus, tasu sularahamakse tegemise eest, teenustasu pangatoimingu eest ja tagatismakse;
 - 7) tegevuskulu, sealhulgas remondi- ja personalikulu;
 - 8) finants- ja kindlustustegevusega seotud kulu;
 - 9) riigilõiv, tollimaks ja erisoodustusmaks. Erisoodustus on igasugune kaup, teenus, loonustasu või rahaliselt hinnatav soodustus, mida antakse töötajale seoses töö- või teenistussuhtega, juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olekuga või pikaajalise lepingulise suhtega, olenemata erisoodustuse andmise ajast;
 - 10) rahatrahv, rahaline karistus, kohustuse täitmata jätmise korral makstav leppetrahv ja viivis;
 - 11) kohtumenetluse kulu. Menetluskulud jagunevad nii halduskohtumenetluses kui ka siviilkohtumenetluses kohtukuludeks ja kohtuvälisteks kuludeks.

Eelnõu §-ga 6 sätestatakse hinnapaksumus. Kulutuste tegemisel tuleb arvestada nõudega, et kui kulutuse käibemaksuta maksumus on suurem kui 5000 eurot, siis on vaja teha hinnapäring või saada välja tehniliste tingimuste loetelu, mis osutab tehnilisele spetsifikatsioonile vähemalt kolmele kauba müüjale, teenuse osutajale või töö pakkujale ja saada vähemalt kolme eri pakkuja hinnapaksumused. Hinnapaksumus võib olla esitatud ka väljatrükina müüja veebilehelt. Tehniliste tingimuste all on meetme määruuses mõeldud seda, et loetleda tuleb need tingimused, millele seade, vahend, töö ja teenus vastama peab. Tehnilised spetsifikatsioonid on mingile esemele omased tehnilised näitajad. Muude oluliste andmete osas peab olema välja toodud millise mõrra alaliigiga kalapüügieeskirja § 7 lõike 3 mõistes on tegemist: mitmest kerest, pärast, tiivast, juhtaiast, kariaiast, pujusest püügivahend koosneb, mõrra suu ja kariaia kõrgus, mõrra kere ja kariaia pikkus, pära mõõtmed, millised modifikatsioonid tuleb püügivahendil teha. Muud olulised andmed võib esitada püügivahendi joonisena, kus on peale märgitud, mis püügivahendi osaga on tegemist ja selle osa pikkus ja kõrgus. Toetuse taotleja võib küsida alla kolme hinnapaksumuse, kui kolme hinnapaksumuse küsimine ei ole objektiivselt võimalik või kui toetatava tegevuse raames kavandatava töö või teenuse või soetatava vara käibemaksuta maksumus jääb alla 5000 euro. Kalandusturu korraldamise seaduse § 31 lõige 2 sätestab nõuded kulude tegemisele ning PRIA peab hindama sellele nõudele vastavust. Taotleja ei ole kohustatud esitama PRIA-le kolme hinnapaksumust, kui maksumus jääb alla 5000 euro. Piirsumma määramine on tingitud vajadusest tagada paremini hinnapaksumuste sisuline vastavus turuhindadele ja tugevdada kontrolli kulutuste põhjendatuse üle. Kui PRIA-l tekib küsimus kulude mõistliku ja säästliku kasutamise kohta, võib ta taotlejalt alati küsida, kuidas taotleja on selle nõude täitmise taganud ja mille alusel on töö, teenuse või soetatud vara kulu taotlusesse arvestatud. Väljavalitud hinnapaksumus ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase töö, teenuse või vara eest tasutava hinnaga. PRIA-l on õigus vajaduse korral võrrelda esitatud hinnapaksumusi turuhindadega. Kui taotleja ei vali kõige odavamast hinnapaksumusest, peab ta tehtud valikut põhjendama, ning põhjendus peab olema mõõdetav ja kontrollitav. Toetuse taotleja ei või küsida hinnapaksumust endaga seotud isiku käest tulumaksuseaduse § 8 tähenduses. Nimetatud nõue on vajalik vältimaks taotleja ja hinnapakkuja huvide konflikti, mis võib kahjustada Euroopa Liidu finantshuve.

Eelnõu §-ga 7 sätestatakse toetuse taotlejale ja taotlusele esitatavad nõuded. Toetust võib taotleda äriregistris registreeritud ettevõtja, kellele on kalapüügiseaduse alusel ja korras antud kaluri kalapüügiluba (edaspidi *taotleja*) püügiks merel või siseveekogul. Toetuse taotleja peab vastama järgmistele nõuetele:

1) kui toetust taotletakse § 2 lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks on toetuse taotleja taotluse esitamise päevale eelnenud kahel kalendriaastal siseveekogul püügiga tegelenud vähemalt 60 kalendripäeva lõikes 2 nimetatud kalalaevaga. Siseveekogul püügiga tegelenud ehk tegelenud kalapüügiga kalapüügiseaduse § 3 lõike 1 tähenduses. Püügipäevade arvu loetakse rannapüügipäeviku alusel.

2) kui toetust taotletakse § 2 lõike 1 punktis 2 või 3 nimetatud tegevuse elluviimiseks on toetuse taotleja taotluse esitamise päevale eelnenud kahel kalendriaastal merel kalapüügiga tegelenud vähemalt 60 kalendripäeva lõikes 2 nimetatud kalalaevaga. Päevade arvu loetakse rannapüügipäeviku alusel.

3) taotleja omab ajaloolist püügiõigust selle sama alaliigilise (kalapüügieeskirja § 7 lg 3 mõistes) püügivahendi kasutamiseks, mille asendamiseks ta toetust taotleb ehk teisisõnu saab näiteks ääremõrra asendamiseks toetust taotleda ainult sellisel juhul kui taotlejal on ajalooline püügivõimalus ääremõrra kasutamiseks. Omama ehk toetuse taotlemise aluseks ei saa kasutada kalapüügiseaduse § 58 alusel kasutada saadud püügivõimalust.

4) püügivahend, mille asendamiseks toetust taotletakse kuulub taotleja omandisse. Asjaõigusseadus teeb vahet asja omanikul ja valdajal. Valdaja on isik, kellel on tegelik võim asja üle. Omanik on isik, kellel on täielik õiguslik võim asja üle. Omanikul on õigus asja vallata, kasutada ja käsutada ning nõuda kõigilt teistelt isikutelt nende õiguste rikkumise vältimist ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamist. See tähendab, et asendatav püügivahend peab kuuluma taotlejale. Nõude täitmiseks ei piisa sellest, kui taotleja on näiteks püügivahendi rentnik või isik, kes on selle ajutiselt enda kasutusse saanud.

5) toetuse taotleja on sellise kalalaeva omanik, millel on kehtiv kalalaevatunnistus ning mis on kantud Vabariigi Valitsuse 12. novembri 2015. a määruse nr 117 „Kalalaevade alajaotustesse rühmitamise kriteeriumid, segmenti kantavatele kalalaevadele esitatavad nõuded ja kalalaevade segmenti lisamise võimalus” § 3 lõike 1 punktis 2 või 4 nimetatud segmenti;

6) toetuse taotleja vastab kalandusturu korraldamise seaduse § 27 lõikes 2 sätestatud nõuetele see tähendab, et:

1) taotlejal on tegevuse elluviimiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 125 lõike 3 punktis d nimetatud suutlikkus ehk haldus-, finants- ja toimimissuutlikkus toetatava tegevuse elluviimiseks. Näiteks peab taotleja olema maksevõimeline, kuna see on üheks näitajaks taotleja majandusliku seisuhindamisel. Kui taotlejal on maksuvõlad, ei ole õigustatud ka talle täiendavate avalike vahendite eraldamine. Samuti on maksevõimelisus üheks usaldusväärse näitajaks. Lisaks peab taotlejal olema ka omafinantseeringu tasumise suutlikkus.

2) taotleja on varem riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud;

3) taotleja ei saa sama kulu hüvitamiseks raha riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest;

4) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;

5) residendist taotleja tegevuskoht või mitteresidendist taotleja püsiv tegevuskoht maksukorralduse seaduse tähenduses on või hakkab pärast tegevuse elluviimist olema Eestis;

6) taotleja ei ole toime pannud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõigetes 1 ja 3 nimetatud rikkumist; Siin on mõeldud näiteks nõukogu määruse (EÜ) nr 1224/2009, millega luuakse ühenduse kontrollisüsteem ühise kalanduspoliitika eeskirjade järgimise tagamiseks, muudetakse määrusi (EÜ) nr 847/96, (EÜ) nr 2371/2002, (EÜ) nr 811/2004, (EÜ) nr 768/2005, (EÜ) nr 2115/2005, (EÜ) nr 2166/2005, (EÜ) nr 388/2006, (EÜ) nr 509/2007, (EÜ) nr 676/2007, (EÜ) nr 1098/2007, (EÜ) nr 1300/2008, (EÜ) nr 1342/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1627/94 ja (EÜ) nr

1966/2006 (ELT L 343, 22.12.2009, lk 1–50), artikli 90 lõikes 1 nimetatud rikkumisi (kalapüügiga seonduvate andmete esitamata jätmise, mootorivõimsusega seotud rikkumised) või pettusi seoses Euroopa Kalandusfondiga või Euroopa Merendus- ja Kalandusfondiga (edaspidi EMKF).

7) taotleja või tema üle valitsevat mõju omava isiku kohta ei ole karistusregistrisse kantud karistusandmeid karistusseadustiku §-s 209, 210, 211, 212, 213, 294, 296, 298, 298¹ või 300¹ sätestatud kuriteo toimepanemise eest. Isikud, keda on karistatud neis paragrahvides sätestatud kuritegude (kelmuse, soodus-, investeerimis-, kindlustus- või arvutikelmuse eest, samuti altkäemaksu andmise, võtmise ja vahenduse ning mõjuvõimuga kauplemise eest ning korruptsioonivastases seaduses kehtestatud toimingupiirangu teadva rikkumise) toimepanemise eest, ei saa EMKF-i toetusi taotleda sel perioodil, kui nende kohta on kantud karistusandmed karistusregistrisse.

Toetuse taotlus peab vastama KTKS § 27 lõikes 4 sätestatud nõuetele ehk taotluses sisalduvad meetme tingimustes nõutud andmed ja sellele on lisatud nõutud dokumendid, toetust taotletakse meetme tingimustes sätestatud toetatava tegevuse kohta, mis on nimetatud § 2 lõike 1 punktides 1-3, ning taotluses esitatud andmed on täielikud ja õiged.

PRIA koostab taotluse vormi, mis on taotlejale kasutamiseks vabatahtlik. Taotluses peavad olema esitatud määruses loetletud järgmised andmed:

1) haldusmenetluse seaduse § 14 lõike 3 punktides 1–4 nimetatud andmed ehk taotluse esitaja nimi, taotluse selgelt sõnastatud sisu, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri ning haldusakti või muu dokumendi kättetoimetamise soovitav viis ning selleks vajalikud kontaktandmed;

2) teave selle kohta, kas taotleja on mikro-, väike- või keskmise suurusega ettevõtja vastavalt komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ, mis käsitleb mikroettevõtete, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlust (ELT L 124, 20.05.2003, lk 36–41), või suurettevõtja;

3) tegevuse elluviimise andmed, mis on nõutud komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 1242/2014, milles sätestatakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 508/2014 (Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta) eeskirjad tegevuste kohta esitatavate kumulatiivsete andmete jaoks (ELT L 334, 21.11.2014, lk 11–38), V lisa kohaselt meetme 1.15 kohta;

4) tegevuse abikõlblik eelarve ja taotletava toetuse suurus;

5) paragrahvis 6 nimetatud hinnapakumused ja § 6 lõigetes 3 ja 4 nimetatud juhul asjakohane selgitus, kui ei ole valitud soodsaimat hinnapakumust või on esitatud alla kolme hinnapakumuse;

6) avalik-õigusliku ülikooli eksperdiarvamus püügivahendi mõju kohta kalapüügipiirkonnale, kui toetust taotletakse § 2 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud tegevuse elluviimiseks;

7) kinnitus, et taotleja järgib Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõike 1 punktides a-c nimetatud kriteeriume (ei ole toime pannud tõsiseid rikkumisi kalapüügiseaduse § 71 alusel, ei ole tegelenud keelatud tegevusega kalapüügiseaduse § 10 lõike 10 alusel) ega ole pannud toime sama artikli lõikes 3 nimetatud pettust (ei ole toime pannud pettust või kelmust Euroopa Kalandusfondi 2007-2013 toetuste raames ega EMKF 2014-2020 toetuste raames). Taotlejal ei tohi olla nimetatud rikkumisi sama artikli lõikes 4 toodud ajavahemikul (oleneb rikkumise tõsidusest, kuid mitte vähem kui üks aasta). Ühtlasi tuleb toetusesaajal järgida artikli 10 lõike 1 punktides a-c nimetatud kriteeriume ka pärast taotluse esitamist ning kogu tegevuse teostamise aja jooksul ja viie aasta jooksul pärast nimetatud toetusesaajale viimase makse tegemist.

Lõike 9 punktis 6 nimetatud eksperdiarvamus peab tõendama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 38 lõikes 4 nimetatud asjaolusid ja püügivahendi vastavust § 2 lõike 1 punktis 1 või 2 toodud nõuetele. Tegevus on toetatav, kui avalik-õigusliku ülikooli eksperdiarvamus tuginedes taotluses toodud teabele, mh olemasoleva ja parendatud püügivahendi skeem, silma suurus, materjal, kuju, püügipiirkond, jms, on näidanud, et toetataval püügivahendil on avalik-õigusliku ülikooli poolt tehtud uuringute alusel tõendatavalt

parem suuruse selektiivsus ning väiksem mõju ökosüsteemile ja mittesihtliikidele võrreldes olemasoleva püügivahendiga asjakohases kalapüügipiirkonnas, kus toetatavat püügivahendit kasutama hakatakse. Eksperdiarvamus tuleb esitada avalik-õigusliku ülikooli nimel.

PRIA teatab ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded kuupäeva, millest alates hakatakse taotlusi vastu võtma. Olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem, võetakse taotlusi vastu kuni sama aasta 30. novembrini või kuni meetme rahastamiseks ettenähtud vahendite jäägi ammendumiseni. Meetme rahastamiseks ettenähtud vahendite jäägi ammendumisest teatab PRIA viivitamata ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Eelnõu §-dega 8 ja 9 sätestatakse taotluse menetlemise tingimused ja kord ning taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine. PRIA kontrollib taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja ja taotluse toetuse saamise nõuetele vastavust, lähtudes KTKS-i §-st 28 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikest 5. PRIA hindab nõuetekohaseid taotlusi hindamisskaalal null kuni üks hindepunkti määrukses nimetatud hindamiskriteeriumite alusel. EMKF ühised hindamiskriteeriumid on kokku lepitud EMKF seirekomisjonis ning iga meetme puhul on hindamiskriteeriumid kohandatud vastavalt meetme tingimustele ja oodatavatele tulemustele. Taotlus vastab hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, kui see on iga hindamiskriteeriumi eest saanud ühe hindepunkti. Hinnatakse tegevuse põhjendatust ja mõju meetme eesmärkide saavutamisele, tegevuse kulutõhusust ning taotleja võimekust tegevs ellu viia.

PRIA teeb taotluse rahuldamise otsuse KTKS-i § 30 lõike 4 punkti 3 alusel. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA KTKS-i § 30 lõike 9 alusel. Kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole põhjendatud, sest taotluses sisalduvad mitteabikõlblikud kulud, võib PRIA taotleja nõusolekul toetuse summat vähendada tingimusel, et saavutatakse tegevuse eesmärgid. Kui taotleja ei ole nõus toetuse summa vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus. PRIA teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse 30 tööpäeva jooksul arvates nõuetekohase taotluse saamisest.

Eelnõu §-ga 10 sätestatakse toetuse maksmise tingimused ja kord. Toetust makstakse üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ning tingimusel, et toetuse saaja on tegevuse elluviimisel järginud kõiki ettenähtud nõudeid. Toetuse saaja peab olema soetatud vara, mille kulude hüvitamiseks ta taotleb toetuse maksmist, vastu võtnud ja selle eest tasunud. Töö, mille kulude hüvitamiseks taotleatakse toetuse maksmist, peab olema lõpetatud ning toetuse saaja peab olema selle vastu võtnud ja selle eest tasunud. Kuludokumendi või rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse või pangakonto väljavõtte ärakirjal näidatud tehingu sisu peab vastama arve väljastanud isiku hinnapakkumusele.

Toetuse maksmiseks esitab toetuse saaja pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või osadena tasumist PRIA-le maksetaotluse, mis sisaldab määrukses loetletud andmeid. PRIA koostab vajaduse korral maksetaotluse vormi, mis on toetuse saajale kasutamiseks vabatahtlik. Samuti esitab toetuse saaja pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest täielikult või osadena tasumist PRIA-le määrukses nimetatud dokumentide ärakirjad/väljavõtted. PRIA võib nõuda täiendava dokumendi esitamist juhul, kui see on vajalik tegevuse elluviimise tõendamiseks või veendumaks kulu abikõlblikkuses ja dokumenti ei ole nimetatud lõikes 5.

Eelnõu §-ga 11 sätestatakse toetuse maksmine. PRIA teeb toetuse maksmise või toetuse maksmisest keeldumise otsuse 30 tööpäeva jooksul arvates § 10 lõigetes 4 ja 5 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest. PRIA teeb toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse toetuse saajale teatavaks kümne tööpäeva jooksul arvates otsuse tegemisest. PRIA teeb toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmise otsuse tegemisest.

Eelnõu §-ga 12 sätestatakse toetuse saaja kohustused. Toetuse saaja täidab KTKS-i § 31 lõigetes 2 ja 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 artikli 10 lõikes 2 sätestatud nõudeid ning toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu ühe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest, mh esitab kõik maksetaotlused selles ajavahemikus. Kui toetuse saaja saab toetust püügivahendi kasutusele võtmiseks sisevetes, tagab toetuse saaja, et kalalaev, millel kasutatavale püügivahendile ta toetust sai, jätkab tegevust üksnes siseveekogul. Toetuse saaja tagab toetatava tegevuse elluviimise raames soetatud põhivara säilimise ja sihtotstarbelise kasutamise vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Eelnõu §-ga 13 muudetakse maaeluministri 26. jaanuari 2017. a määrust nr 11 „2017. aastal toetatavad „Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi rakenduskava 2014–2020” meetmed ja tegevuste liigid” ja täiendatakse 11. punktiga sõnastuses „Püügivahendi parendamise toetus“. Meedet planeeritakse rakendada 2017. aastal eelarvega 400 000 eurot.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 508/2014 Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2328/2003, (EÜ) nr 861/2006, (EÜ) nr 1198/2006 ja (EÜ) nr 791/2007 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1255/2011 (ELT L 149, 20.05.2014, lk 1–166).

4. Määruse mõjud

EMKF rakendamise aluseks on Eesti koostatav rakenduskava, mille kinnitab Euroopa Komisjon. Rakenduskava on kättesaadav Maaeluministeeriumi veebilehel:

http://www.agri.ee/sites/default/files/content/arengukavad/emkf-2014/emkf_rakenduskava_220814.docx.

Eelnõule ei ole mõjude hindamise analüüsi lisatud, sest eelnõu puhul on tegemist EL-i õigusaktide rakendamise määrusega ning rakendatavate õigusaktide mõjude hindamine on teinud Euroopa Komisjon. Lisaks eespool nimetatud EL-i õigusaktide mõjude hindamisele on tehtud ka rakenduskava eelhindamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 508/2014 mõjude hindamine on kättesaadav Euroopa Komisjoni kalanduse ja merenduse peadirektoraadi veebilehel:

http://ec.europa.eu/fisheries/reform/sec_1416_en.pdf.

Sama määruse mõjude hindamise lühikokkuvõte on kättesaadav samal veebilehel: http://ec.europa.eu/fisheries/reform/sec_1417_en.pdf.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meetme raames antavat toetust rahastatakse 75% ulatuses EMKF-st ning 25% ulatuses Eesti riigi riigieelarvest. Rakenduskava kohaselt toetatakse meetdet 3,9 miljoni euro ulatuses.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostööstamiseks Rahandusministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Määruse koostamisse olid kaasatud PRIA, kohalikud kalanduse algatusrühmad jt kalandussektori organisatsioonid. Määruse eelnõu valmimisse kaasati Tartu Ülikooli Mereinstituudi teadlased. Rahandusministeerium ja Keskkonnaministeerium koostööstasid määruse eelnõu märkustega, mis võeti arvesse. Muud ettepanekud ja selgitust vajavad küsimused lahendati. Ettepanekud, märkused ning vastused neile on koondatud seletuskirja lisa üks ja kaks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Illar Lemetti

Kantsler